

RESULTATEN RAADPLEGING - 26 OKTOBER TOT 7 DECEMBER 2016

A. INLEIDING

De Dierenbescherming heeft voor een deel van de Beter Leven criteria de bestaande criteria aangepast en nieuwe criteria opgesteld. Deze criteria zijn van 26 oktober tot 7 december 2016 ter raadpleging aan de deelnemers van het Beter Leven keurmerk voorgelegd.

1. Criteria gewijzigd en vastgesteld

De Dierenbescherming heeft, na evaluatie van de reacties tijdens de raadpleging, besloten de volgende concept criteria op een aantal punten bij te stellen:

- a) Varkens met 1, 2 en 3 sterren van het Beter Leven keurmerk
- b) Varkensslachterij
- c) Eierpakstation (met IKB-certificaat)
- d) Eierpakstation zonder IKB-certificaat

Deze criteria zijn, inclusief de wijzigingen na raadpleging, op 21 september 2017 definitief vastgesteld. De definitieve criteria treden na een overgangperiode van 3 maanden op 01-01-2018 in werking. Wanneer deze criteria in werking zijn getreden dienen deelnemers te voldoen aan deze nieuwe criteria, BLk controles worden dan uitgevoerd op basis van de nieuwe BLk criteria.

Daarnaast zijn tijdens de bovenstaande raadpleging ook nieuwe criteria voor ketenregisseurs geraadpleegd. Deze criteria zijn nog niet vastgesteld. Er wordt eerst nog een hoorzitting met Ketenregisseurs gepland om deze criteria verder te bespreken, hierna zullen deze criteria, met eventuele wijzigingen, alsnog worden vastgesteld.

B. RESULTATEN RAADPLEGING

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste opmerkingen die tijdens de raadpleging door deelnemers zijn ingediend en de reactie hierop van de Dierenbescherming.

1. Algemene opmerkingen

1.1 Wat is de functie van het opnemen van bestaande wetgeving of IKB-normen in de criteria?

Reactie Dierenbescherming:

Dit heeft een aantal redenen.

1. Het gaat om zaken die de Dierenbescherming zo belangrijk vindt dat de Dierenbescherming ze expliciet wil noemen in de criteria. Als ze worden weglaten kan dit tot twijfels en vragen van het publiek leiden over het Beter Leven keurmerk, omdat de meeste mensen nu eenmaal niet de kennis hebben van wat waar geregeld is.
2. De wettelijke bepalingen worden in mindere mate door de overheid gecontroleerd, door ze op te nemen in de BLk criteria worden ze deze bepalingen jaarlijks gecontroleerd.
3. Als het bepalingen betreft in de Nederlandse wetgeving die verder gaan dan de EU richtlijnen gelden ze niet in het buitenland. Door ze op te nemen in de BLk criteria gelden deze Nederlandse wetgeving ook voor buitenlandse deelnemers.

1.2 Welke definitie wordt gehanteerd voor een etagestal? En waarom zijn deze niet toegestaan binnen het Beter Leven keurmerk?

Reactie dierenbescherming:

Een etagestal is een stal met dieren op meerdere bouwlagen. Dit vindt de dierenbescherming niet wenselijk omdat de Beter Leven bedrijven in ieder geval de mogelijkheid moeten hebben om door

te kunnen groeien naar stallen met een vrije uitloop. Bij etagestallen is dit niet mogelijk en daarom worden ze uitgesloten van het Beter Leven keurmerk.

Overigens sluiten de meeste provincies etagestallen voor varkens in hun omgevingsverordening uit. De definitie van een etagestal is dan ook aan deze verordeningen ontleend.

- 1.3 Is de definitie die is gegeven voor een megastal niet aan verandering onderhevig? Het aantal dieren dat door een persoon kan worden verzorgd, wordt door de voortgang van de techniek en de inventiviteit van de sector steeds groter.

Reactie Dierenbescherming:

De Dierenbescherming is geen voorstander van megastallen onder andere omdat:

- er door het hoge aantallen dieren minder aandacht kan zijn voor het individuele dier, met mogelijke negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn;
- er meer dieren 'at risk' zijn bij bijvoorbeeld: een dierziekte uitbraak, brand, uitgevallen ventilatie, vervuild diervoeder met ongewenste gevolgen voor de voedselveiligheid, of een ander incident/uitbraak.

Daarnaast heeft de Dierenbescherming Motivaction onderzoek laten doen naar de opvattingen van de Nederlandse bevolking en van haar eigen achterban. Daaruit blijkt bij deze groepen grote weerzin tegen steeds grotere stallen en is er weinig tot geen vertrouwen dat dit goed zou zijn voor het dierenwelzijn. Megastallen tot Beter Leven toelaten zou dan ook een groot afbreuk risico vormen voor het keurmerk.

- 1.4 Moet bij verbouw van één onderdeel van de stal, aan alle criteria die nieuw/verbouw vermelden voldaan worden? Welke datum moet er bij nieuw-/verbouw worden aangehouden?

Reactie Dierenbescherming:

Wanneer een onderdeel van een bedrijf wordt verbouwd betekent dit niet dat gelijk alle bouwkundige aanpassingen moeten plaatsvinden, dat hangt er van af wat er verbouwd wordt.

Wanneer bijv. een plateau wordt aangebracht betekent dit niet dat dan ook in dak en/of zijmuren openingen moeten komen voor daglichttoetreding. De definitie is hier op aangepast.

De wettelijke term voor de vergunning is 'omgevingsvergunning', deze is in de plaats gekomen van de bouwvergunning en de milieuvergunning. Dit is aangepast in de criteria. Tevens, is in de definitie 'datum nieuw/verbouw' opgenomen dat dit de datum is waarop de milieu/omgevingsvergunning is aangevraagd in plaats van de bouwvergunning.

Definitief criterium:

Dit betreft meerdere criteria waarin 'bouwvergunning' werd gebruikt.

Definitie 'verbouwing': een bouwkundige wijziging van een bestaand gebouw of een uitbreiding of een gewijzigde indeling (bijv. plaatsen van plateau's, wijzigen hokindeling en/of diercategorie, etc.). Criteria voor nieuw en verbouw mogen beperkt blijven tot het vernieuwde of verbouwde onderdeel van het bedrijf. Bijv. als een roostervloer wordt vervangen, een plateau wordt geplaatst of een hokindeling wordt gewijzigd, hoeft niet tegelijkertijd bijv. daglicht te worden gerealiseerd.

- 1.5 Vallen plateaus ook onder de definitie 'etagestal'?

Reactie Dierenbescherming:

Nee, dit is aangepast in het criterium.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
------	--------	-----------	---------------

<p>UIT06</p>	<p>Etage stal</p>	<p><u>Binnen gebouwen wordt alleen de begane grond gebruikt voor het houden van dieren.</u></p>	<p><u>Zogenaamde etage stallen, waarbij dieren op meerdere bouwlagen/verdiepingen/etages worden gehouden en voor de bovenste etages geen (vrije) uitloop kan worden gecreëerd, zijn uitgesloten voor deelname aan het Beter Leven keurmerk. Dit criterium is per 01-01-2017 van kracht geworden. Nieuwe bedrijven met een etagestal die zich, na deze datum, aanmelden voor het Beter Leven keurmerk komen niet in aanmerking voor het Beter Leven keurmerk. NVT bij bestaande stallen die voor 01-01-2017 al deelnemer waren aan het Beter Leven keurmerk. Maar deze stallen mogen na 01-01-2017 bij nieuw-/verbouw geen nieuwe etagestallen meer (bij)bouwen. NVT bij plateau's, plateau's vallen niet onder de definitie van etagestallen</u></p>
--------------	-------------------	---	--

1.6 UIT08: Medewerking (verlenen aan BLk controleurs).

Wie moeten we allemaal toegang verlenen?

Alleen indien het bedrijf beroep kan doen op overmacht is dit niet nodig. Wat valt er onder overmacht?

Reactie Dierenbescherming:

Het gaat om controleurs waarmee de Stichting Beter Leven keurmerk een overeenkomst heeft voor het controleren van deelnemers aan Beter Leven. Zulke controleurs moeten o.a. voldoen aan eisen van vakbekwaamheid en onafhankelijkheid. Voor de varkensbedrijven zullen dit de controleurs van IKB Varken en IKB Nederland Varken kunnen betreffen, voor bijvoorbeeld slachterijen is dit ook SGS of ISACert.

Overmacht is een niet-toerekenbare onmogelijkheid om een verplichting na te komen, waardoor de persoon in kwestie van deze verplichting wordt ontheven.

Onder overmacht valt o.a. een besmettelijke dierziekte, zeker als de overheid daarom een bezoekverbod instelt. Een ander voorbeeld van overmacht is bijvoorbeeld een sterfgeval in de familie, maar er is geen uitputtende lijst. Controleurs kunnen in de praktijk wel met het te controleren bedrijf vaststellen wanneer sprake is van overmacht.

1.7 Voor alle extra eisen is geen hogere vergoeding opgenomen in de criteria.

Reactie Dierenbescherming:

De prijsvorming gebeurt op basis van marktwerking en is een zaak tussen de ketenregisseur (meestal een slachthuis) en de Retail. De Dierenbescherming staat hier buiten, en mag hier vanuit mededingingsregels ook geen invloed op uitoefenen.

De Dierenbescherming neemt de meerkosten wel mee in de overwegingen bij het vaststellen van de criteria en bespreekt deze meerkosten met o.a. de Retail.

2. Opmerkingen concept criteria varkens 1,2 en 3 sterren – versie d.d. 26.10.2016

2.1 UIT05: In de normering mist nog een norm namelijk “1 zeug zonder gespeende biggen”.

Reactie Dierenbescherming:

De Dierenbescherming is geen voorstander van speenbiggenbedrijven omdat dit een extra transportbeweging betekent. Daarom is ervoor gekozen om geen hogere aantallen zeugen op een bedrijf toe te staan als de gespeende biggen worden afgevoerd. Daarom is een zeug altijd 0,2606 NGE, of er speenbiggen aanwezig zijn of niet. Verder is een speenbig op een bedrijf waar zeugen aanwezig zijn gelijk aan 0.0000 NGE, en op een bedrijf waar geen zeugen aanwezig zijn gelijk aan 0,0330 NGE.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
UIT05	<u>Megastallen norm</u>	<u>De varkens worden niet gehouden in een megastal. Onder een megastal wordt verstaan één bedrijfslocatie met 330 NGE of meer.</u>	<p><u>Om het aantal NGE op het bedrijf te bepalen dient het aantal varkens op basis van de Beter Leven bedrijfs capaciteit (zie A06) te worden vermenigvuldigd met de onderstaande aantallen NGE's per diercategorie:</u> <u>1 zeug = 0,2606 NGE en</u> <u>1 vleesvarken = 0,0437 NGE</u> <u>1 gespeende big (géén zeugen op de locatie) = 0,0330 NGE</u> <u>1 gespeende big (wél zeugen op de locatie) = 0,0000 NGE</u></p> <p><u>Bijvoorbeeld de volgende locaties worden binnen het Beter Leven keurmerk als megastal aangemerkt en uitgesloten voor deelname:</u> - vleesvarkensbedrijf met meer dan: 7551 vleesvarkens ($7552 \times 0,0437 = 330,02$ NGE) - vermeerderingsbedrijf met meer dan: 1266 zeugen en bijbehorende gespeende biggen ($1267 \times 0,2606 = 330,2$ NGE) - bedrijf met meer dan: 600 zeugen en 3973 vleesvarkens ($601 \times 0,2606 + 3973 \times 0,0437 = 330,2$ NGE) - speenbiggenbedrijf met meer dan: 10.000 speenbiggen ($10.001 \times 0,0330 = 330,03$ NGE)</p> <p><u>Het begrip 'megastal' moet niet verward worden met het begrip 'megabedrijf'. Waar een megastal één locatie betreft, gaat het bij een megabedrijf om een veehouderijbedrijf met op meerdere locaties veestallen. Het bedrijf als geheel heeft een zeer groot aantal dieren, maar op de verschillende locaties kan het aantal dieren vergelijkbaar zijn met gangbare bedrijven.</u></p> <p><u>NVT bij bestaande stallen die voor 01-01-2012 al deelnemer waren aan het Beter Leven keurmerk. Deze stallen mogen het aantal dieren dat per 01-01-2012 werd gehouden handhaven. Bij ver-/nieuwbouw wordt het gehouden aantal dieren niet nog verder vergroot.</u></p>

2.2 A03: Cursus mens-dier interactie.

Is het mogelijk een lijst beschikbaar te stellen van goedgekeurde instanties/instellingen/personen die de cursus 'mens-dier interactie' mogen geven op de website met telefoonnummer of website.

Reactie Dierenbescherming:

Er staat inmiddels een lijst met goedgekeurde cursussen op de website (<https://beterleven.dierenbescherming.nl/zakelijk/overige>), onder het kopje 'Varkenshouders: mens-dier interactie'.

2.3 AV01: Voer

Bij dit criterium is 'gezamenlijk' eten toegevoegd. Door de criteria voor het aantal voerplaatsen is er bij bepaalde aantallen zeugen maar 1 voerbak nodig en er dus niet 'gezamenlijk' kan worden gegeten. Heeft dit consequenties?

Reactie Dierenbescherming:

Exploratiedrag en gezamenlijk kunnen eten zijn voorbeelden. Gezamenlijk eten is in dit geval een minder geschikt voorbeeld omdat zeugen bij voerstations er aan gewend worden om individueel te eten. 'Gezamenlijk eten' is daarom veranderd in 'exploratiedrag'.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
AV02 AV01	Voerkwaliteit	Er dient voldoende en GMP+ voer verstrekt te worden ten behoeve van op basis van de voedings- en gedragsbehoeften (bijvoorbeeld exploratiedrag en verzadiging gezamenlijk kunnen eten).	Het voer is GMP+ gecertificeerd varkensvoer.

2.4 AV04b: Analyse waterkwaliteit (monsternemer)

Hoe kunnen wij borgen dat onze waterspecialist wordt aangemerkt als erkende monsternemer?

Reactie Dierenbescherming:

Een omschrijving van een onafhankelijke monsternemer is toegevoegd aan het criterium als " Een onafhankelijke monsternemer is de controleur van de Certificatie Instelling, de bedrijfseigen dierenarts of een gespecialiseerde drinkwater monsternemer (bijv. iemand die beroepsmatig veehouderijbedrijven adviseert over drinkwaterkwaliteit en daarbij regelmatig drinkwatermonsters neemt) "

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
AH11b AV04b	Analyse waterkwaliteit	Minimaal 1 monster wordt door een erkende onafhankelijk monsternemer genomen en wordt zowel chemisch als bacteriologisch geanalyseerd.	Het analyserend laboratorium moet NEN-ISO/IEC 17025 geaccrediteerd zijn. Een erkende onafhankelijke monsternemer is bijvoorbeeld de controleur van de Certificatie Instelling, de bedrijfseigen dierenarts of een gespecialiseerde drinkwater monsternemer (bijv. iemand die beroepsmatig veehouderijbedrijven adviseert over drinkwaterkwaliteit en daarbij regelmatig drinkwatermonsters neemt) een cursus tot monsternemer heeft gevolgd, bijvoorbeeld bij de Gezondheidsdienst voor Dieren. Als het bedrijf gebruikt maakt van leidingwater hoeft er geen chemisch onderzoek plaats te vinden, aangezien het waterleidingbedrijf op basis van wetgeving regelmatig op chemische parameters moet controleren.

2.5 AV04e: Analyse waterkwaliteit (voorbehandelen van water)

Mag het besluit tot het voorbehandelen van water (bijv. aanzuren) ook onder advies van een voerforlichter of een specialist op het gebied van drinkwater, in plaats van een dierenarts?

Reactie Dierenbescherming:

Voorbehandelen gebeurt met het oog op de gezondheid van de varkens. Er kan met mensen die zich in water hebben gespecialiseerd overlegd worden, maar de hoofdadviseur voor diergezondheid blijft de dierenarts.

2.6 G013: Hygiëneplan (strikte scheiding schone en vuile weg)

Strikte scheiding is door bestaande gebouwen niet altijd haalbaar.

Reactie Dierenbescherming:

Op bestaande bedrijven is een strikte scheiding inderdaad niet altijd direct mogelijk of zeer lastig op korte termijn te realiseren. Vandaar dat dit criterium nu alleen geldt bij algehele verbouw of nieuwbouw. Voor andere bedrijven wordt dit pas verplicht vanaf 01-01-2025.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
<u>G13b</u>	<u>Scheiding schone-vuile weg</u>	<p><u>Er is een strikte scheiding tussen de schone weg (de hygiënische ruimtes waar de varkens zich bevinden) en de vuile weg (de niet hygiënische ruimtes waar bezoekers, leveranciers, vrachtwagens, etc. toegang toe hebben).</u></p> <p><u>Bij algehele verbouw of nieuwbouw van het bedrijf na dd-mm-2017 (moment inwerkingtreding nieuwe criteria), doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025.</u></p>	<p><u>Het schone bedrijfsgedeelte is het hygiënische gedeelte van het bedrijf waar zich de varkens bevinden, hieronder vallen bijvoorbeeld de afdelingen, centrale gangen, werkruimtes en looplijnen tussen stallen.</u></p> <p><u>Onder het vuile bedrijfsgedeelte valt alles buiten het schone bedrijfsgedeelte, hieronder vallen bijvoorbeeld de aan- en afvoerroutes, het woonhuis en het woonerf.</u></p> <p><u>Op de grens tussen het schone en het niet-schone bedrijfsgedeelte is een afscheiding geplaatst in de vorm van bijvoorbeeld een hek, muur of ketting.</u></p> <p><u>Transportwagens krijgen geen toegang tot het schone bedrijfsgedeelte.</u></p> <p><u>Aan- en afvoerpunten voor bijvoorbeeld voer of mest zijn vanaf het niet-schone bedrijfsgedeelte te bereiken.</u></p>

2.6 AM02a4: Noodstroom aggregaat (op contract basis)

Bijna alle stallen werken op onderdruk, ook deze bedrijven kunnen maatregelen nemen waarbij een noodstroomaggregaat niet direct op het bedrijf aanwezig hoeft te zijn. Werken met een contract “binnen 4 uur werkend” is dan voldoende.

Reactie Dierenbescherming:

Dit is aangepast in het criterium. Zie hieronder.

Definitieve criteria:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
<u>AM02a4</u>	<u>Noodstroom aggregaat</u>	<p><u>Bij mechanische ventilatie met onderdruk in de stal is een noodstroom aggregaat aanwezig op het bedrijf.</u></p> <p><u>In andere gevallen van mechanische ventilatie is er minimaal een contract op basis waarvan binnen 4 uur een noodaggregaat werkend geïnstalleerd wordt.</u></p>	

2.7 AM02a5: Noodstroom aggregaat (testen)

Komt elke 2 maanden testen van noodstroomaggregaat overeen met wat verzekeraars stellen?

Reactie Dierenbescherming:

Verzekeraars stellen 1x per maand onbelast testen en 1x per 2 maanden belast testen verplicht. BLK sluit hiermee dus aan bij wat de verzekeraars vragen.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
AM02a5	Noodstroom aggregaat	<u>Een noodstroom aggregaat, indien aanwezig, wordt minimaal elke 2 maanden belast getest.</u>	<u>Er wordt een registratie bijgehouden van het minimaal twee maandelijks belast testen van de noodaggregaat.</u>

2.8 AG04a: Uitval, AG12a: Euthanaseren van ernstig gewonde of zieke dieren

Ook uitval geregistreerd door eigen euthanasie telt mee in de berekening. AG12a geeft dat dat je zelf mag euthanaseren met schietmasker en bijbehorende vergunning. Daarnaast zou euthanasie niet mee moeten tellen bij het maximale, toegestane percentage uitval.

Reactie Dierenbescherming:

Het klopt dat alleen de dierenarts én iemand met een wapenvergunning voor een schietmasker dieren mogen euthanaseren.

Vanuit dierenwelzijnsoogpunt is het niet wenselijk om euthanasie uit te stellen of te beperken. Daarom heeft de Dierenbescherming besloten om euthanasie niet langer mee te tellen bij het uitvalspercentage.

Dit is aangepast in het criterium.

Definitieve criteria:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
AG04a	Uitval	Het maximale toegestane uitvalspercentage op jaarbasis <u>(waarbij door dierenarts geëuthanaseerde dieren, indien geregistreerd door de dierenarts, voor de helft meetellen)</u> -is: - voor vleesvarkens <2,1% en - voor gespeende biggen <1,9%. <u>Bij initiële audit (eerste jaar van deelname) mag % uitval eenmalig 3,0% zijn.</u>	<u>Bij initiële audit (eerste jaar van deelname) mag % uitval eenmalig 3,0% zijn.</u>
AG12a	Euthanaseren ernstig <u>gewonde of zieke</u> dieren	<u>Ernstig gewonde of zieke dieren of zorgvee worden tijdig geëuthanaseerd. Euthanasie is gebaseerd op wetgeving en humane beginselen (het dier wordt elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden bespaard geen aanvullend lijden, ongemak of stress). De methode van euthanaseren moet gebaseerd zijn op wetgeving en humane beginselen die geen extra lijden of onvermijdelijke stress oplevert voor de dieren die moeten worden</u>	<u>Bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten wordt ervoor gezorgd dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard. Goedgekeurde humane dodingsmethode leiden in één keer tot de dood zonder aanvullend lijden, ongemak of stress bij het dier. Er wordt door de dierenarts beschreven (in het bedrijfsgezondheidsplan) op welke wijze ernstige gewonde en zieke dieren die wrak geworden zijn op het bedrijf zo snel mogelijk op een humane wijze kunnen worden geëuthanaseerd. Euthanaseren met een schietmasker is toegestaan mits de gebruiker hiervoor de benodigde vergunningen (opslag en het in het bezit hebben van de munitie) heeft.</u>

		geëuthanaseerd. Ook euthanaseren met een schietmasker is toegestaan mits de gebruiker hiervoor een vergunning heeft.	
--	--	--	--

2.9 AG11E: Oogcontact ziekenboeg

Oogcontact is verplicht in de ziekenboeg, terwijl het varken vaak te ziek is om dit contact te willen hebben. Oogcontact is ook vaak neuscontact en dat is niet wenselijk. Graag dit punt laten vervallen.

Reactie Dierenbescherming:

In "Besluit Houders van Dieren" is opgenomen dat varkens zicht moeten hebben op soortgenoten. Hieronder vallen ook de varkens die afgezonderd in een ziekenboeg liggen. Als een dierenarts anders aangeeft zal hiervoor een goede onderbouwing (veterinaire verklaring) moeten zijn.

Het criterium is hierop aangepast: "Wanneer de dierenarts contact met andere varkens om veterinaire redenen ontraadt mag dit achterwege worden gelaten."

Definitieve criteria:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
AG11 ^{GE}	Oogcontact ziekenboeg	Een varken in de ziekenboeg moet oogcontact kunnen maken met andere varkens. <u>Wanneer de dierenarts contact met andere varkens om veterinaire redenen ontraadt mag dit achterwege worden gelaten.</u>	Gaat verder dan IKB

2.10 AH06: schuurgelegenheid

Een ruwe, betonnen muur of hokafscheiding is een goed schuurmiddel voor varkens, wij zien de varkens hier ook in de praktijk gebruik van maken. Alleen bij gecoate, gladde muren zou er verplicht een andere schuurgelegenheid beschikbaar moeten zijn. Kan een ruwe betonnen muur weer op worden genomen in de norm?

Reactie Dierenbescherming:

Dit is weer opgenomen in de norm, met de aanvulling dat het een ruwe, betonnen muur moet zijn.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
AH06	Schuurgelegenheid	Er is permanent een schuurvoorziening aanwezig in ieder hok (m.u.v. zeugen in dek- en kraamstal).	Een schuurvoorziening kan <u>o.a.</u> bestaan uit: - een schuurpaal (bijv. een houten paal met een diameter van minimaal 15 cm), - een schuurborstel (bijv. de borstel van een bezem die bevestigd is aan een wand of paal), of <u>- een ruwe betonnen hokafscheiding.</u> <u>- een hoekijzer</u> <u>De materialen moeten op een goed bereikbare (voor alle leeftijden) plek worden gemonteerd.</u> <u>Niet afdoende is een betonnen muur of hokafscheiding.</u>

2.11 AH07: Verrijkingmateriaal

Waarom is de beschrijving van verrijkingmateriaal aangepast en voldoen het eerder goedgekeurde verrijkingmateriaal nog? Waarom voldoet het strooien van luzerne, stro of iets dergelijks dagelijks niet als verrijkingmiddel?

Reactie Dierenbescherming:

In Europa zijn de aanbevelingen voor verrijkmateriaal aangepast. Hierop is ook de beschrijving van verrijkmateriaal binnen BLk aangepast. Verrijkmateriaal moet, conform een aanbeveling van de Europese Commissie, gaan voldoen aan alle 4 gedefinieerde karaktereigenschappen. Dit is nu ook zo opgenomen in de BLk criteria. Er is een informatie folder opgesteld met wat de Dierenbescherming verstaat onder verrijkmateriaal.

Het karakteristiek 'Eetbaar' is verder verduidelijkt. Om aan 'Eetbaar' te kunnen voldoen dient het verrijkmateriaal enig voedingsvoordeel hebben. Bijv. hout of kunststof heeft geen voedingsvoordeel en is dus niet 'Eetbaar'. Er wordt voor de karakteristiek 'Eetbaar' een extra overgangstermijn van 1 jaar gehanteerd. Tijdens de overgangperiode wordt verrijkmateriaal dat alléén niet eetbaar is (bijv. hout of kunststof) nog niet gesanctioneerd.

De bedoeling is dat de varkens *permanent* toegang hebben tot verrijking. Het dagelijks strooien van verrijkmateriaal heeft een positieve impact op het welzijn van de varkens en wordt door de Dierenbescherming aangemoedigd en is daarom opgenomen in dit criterium. Omdat gestrooid verrijkmateriaal niet permanent aanwezig is, moet er naast deze methode van verrijking een permanente methode aanwezig zijn die voldoet aan alle voorwaarden zoals gesteld.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
AH07	Verrijkmateriaal	In ieder hok met varkens is verrijkmateriaal aanwezig.	<p><u>Zie de informatie folder over verrijkmateriaal op de website van Stichting Beter Leven keurmerk: beterleven.dierenbescherming.nl/zakelijk/</u></p> <p><u>Verrijkmateriaal dient varkens in staat te stellen hun essentiële behoeften te vervullen zonder dat dit ten koste gaat van hun gezondheid. :</u></p> <p><u>Voor dit doel dient het verrijkmateriaal veilig te zijn en de volgende karakteristieken te hebben:</u></p> <p><u>a. Eetbaar – zo dat varkens ze kunnen eten, bij voorkeur met enig voedingsvoordeel (bijv. hout of kunststof hebben geen voedingsvoordeel en zijn dus niet 'eetbaar');</u></p> <p><u>b. Kauwbaar – zo dat varkens er op kunnen bijten;</u></p> <p><u>c. Onderzoekbaar – zo dat varkens ze kunnen onderzoeken;</u></p> <p><u>d. Manipuleerbaar – zo dat varkens hun plaats, voorkomen en structuur kunnen veranderen.</u></p> <p><u>Daarenboven moeten de materialen op een zodanige wijze verstrekt worden dat zij:</u></p> <p><u>1. van blijvende interesse zijn, dat is te zeggen, ze moedigen het exploratiegedrag van varkens aan en worden regelmatig vervangen of aangevuld,</u></p> <p><u>2. toegankelijk zijn voor orale manipulatie,</u></p> <p><u>3. in voldoende hoeveelheid worden verstrekt,</u></p> <p><u>4. schoon en hygiënisch zijn.</u></p> <p><u>Enkel Bij los strooien van verrijkmateriaal (bijv. stro, luzerne) voldoet niet. Het dient dit verrijkmateriaal minimaal dagelijks te worden ververst en dient er daarnaast minimaal 1 vorm van permanent verrijkmateriaal te worden aangeboden dat aan de bovenstaande karakteristieken voldoet (bijvoorbeeld een touw).</u></p> <p><u>Verrijkmateriaal dat besmeurd/vervuild is geraakt</u></p>

			met mest of urine voldoet niet. Het verrijkingmateriaal voldoet aan minimaal 3 van de volgende 5 kenmerken:
--	--	--	--

2.12 Z03: Monitoring klauwgezondheid

Gelieve te veranderen in klauwgezondheid 1x per jaar tenzij er grote afwijkingen zijn, in verband met het extra werk en administratie.

Waarom is het uitvoeren van een routinematige klauwscore nodig?

Reactie Dierenbescherming:

Dit criterium is aangepast naar 1x per jaar, en 2x per jaar bij scores van 3 of 4 in de klauwcheck.

Pootgebreken is één van de belangrijkste redenen om een zeug af te voeren. Het monitoren van de klauwgezondheid helpt dit te verminderen. De in 2006 ontwikkelde klauwencheck wordt afgenomen als de zeug in het kraamhok ligt. Er is dan makkelijk gelegenheid als de zeug op haar zijde ligt om de klauwen goed te zien, ook aan de onderkant. Met zo'n 2 ½ worp per jaar ligt de zeug zeker 2x per jaar in de kraamstal en kan de check gedaan worden. Zie voor een achtergrondartikel, foto's en scoreformulier van de klauwencheck <http://www.verantwoordeveehouderij.nl/show/Doe-de-Zeugenklauwen-Check.htm>.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
Z03	Poten en klauwen Monitoring klauwgezondheid	Er is op het bedrijf een beleid voor hoof/klauw management bij zeugen beschreven. De conditie van de poten en klauwen van minimaal 30 zeugen worden twee minimaal 1 keer per jaar geïnspecteerd op overmatige belasting, excessieve groei of infectie, met behulp van de gangscore en de klauwencheck.	Zie http://www.verantwoordeveehouderij.nl/show/Doe-de-Zeugenklauwen-Check.htm Bij 1 of meer scores van 3 of 4 in de klauwcheck worden er verbeteringen doorgevoerd en wordt de frequentie van monitoring verhoogt naar 2x per jaar. Totdat er geen scores van 3 of 4 in de klauwcheck meer zijn.

2.13 Z10: Uitfaseren voerligboxen met uitloop

Voerligboxen met uitloop in 2025 vervangen levert te hoge kosten op voor deelname aan BLk.

Voerligboxen met uitloop is een prima groepshuisvesting systeem voor dragende zeugen. Vooral bij het voeren van de zeugen is het erg belangrijk dat de zeugen rustig individueel kunnen eten.

Reactie Dierenbescherming:

Uitfaseren van voerligboxen is nu vroegtijdig gecommuniceerd zodat de varkensbedrijven die voor BLk willen blijven produceren hierop kunnen anticiperen en dit voor 1-1-2025 kunnen hebben aangepast. Het criterium geldt vanaf 2010 en er is dus een overgangstermijn van 15 jaar.

Tussen voerligboxen met uitloop zit meestal zo weinig ruimte dat de zeugen maar in de boxen gaan liggen. Daardoor kun je eigenlijk niet of nauwelijks van groepshuisvesting spreken.

2.14 Z16.1: Aantal vreetplaatsen bij individuele of *ad libitum* voeding

Uitzondering voor 1 vreetplaats op 12 dieren zijn voerstations, bij voerstations zitten er vaak wel 50 zeugen op één voerstation.

Reactie Dierenbescherming:

Dit is aangepast in het criterium.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
Z16.1	<u>Aantal vreetplaatsen individuele of ad libitum voeding</u>	<u>Bij een voersysteem waarbij individueel of ad libitum wordt gevoerd, is er minstens één vreetplaats per 12 dieren.</u>	<u>NVT bij voerstations.</u>

2.15 B03: Mestplaats biggen

Mogen ijzeren, composiet of betonnen roosters niet meer worden gebruikt? Door verschillende vloertypen, heeft de big de keuze om een comfortabele ligplaats te kiezen.

Reactie Dierenbescherming:

De doelstelling is dat de mestplaats voldoende grip geeft aan de dieren. Het materiaal van de mestplaats mag mits voldoende stroef uit verschillende materialen bestaan. Dit criterium is hier op aangepast, alle materialen zijn nu toegestaan, mits de mestplaats voldoet aan de voorgeschreven stroefheid.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
<u>B032b</u>	<u>Mestplaats biggen</u>	<p>De mestplaats van de biggen bestaat uit hard kunststof rooster, of uit geplastificeerd rooster.</p> <p>Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025 hard kunststof rooster, of uit geplastificeerd rooster.</p> <p>De mestplaats moet zo uitgevoerd zijn dat deze de biggen voldoende grip geeft.</p> <p>De mestplaats bestaat bijvoorbeeld uit hard kunststof rooster, geplastificeerd rooster, geprofileerd metaal of betonrooster.</p> <p>Bij nieuw- en/of verbouw na 01-01-2011, doch uiterlijk met ingang van 01-01-2025, bestaat de mestplaats uit:</p> <p>- een dichte vloer met gierafoer, hard kunststof rooster, geplastificeerd rooster, gietijzeren roosters, betonrooster (die bij aanschaf voldoet aan een stroefheid van 63 Leroux of FSC2000 waarde 0,60), of</p> <p>- een ingestrooide mestruimte.</p>	-

2.16 B08: Niet routine matig slijpen van tandjes

Tandjes slijpen is juist een goede manier om het welzijn te verbeteren. Biggen kunnen anders gemeen bijten.

Reactie Dierenbescherming:

Tandenslijpen gebeurt als de zeugen beschadigingen aan de spenen oplopen. Dit bijtgedrag is meestal een gevolg van een te lage melkproductie bij de zeug. Dit kan worden opgelost door in overleg te treden met de veevoeradviseur de onderliggende oorzaak, de voeding van de zeugen, aan te passen.

3. Opmerkingen concept criteria slachterij varkens - versie d.d. 26.10.2016

3.1 UIT01: Andere activiteiten

Deze vraag lijkt relevant voor veehouderij bedrijven, niet voor slachterijen.

Reactie Dierenbescherming:

Voor grote slachterijen is dit inderdaad niet zo relevant, al kan een combinatie van slachten met andere activiteiten daar ook voorkomen. Voor kleine slachterijen is de kans op zo'n combinatie mogelijk wat groter. We hebben het nu wel opgenomen, voor de uitzonderlijke situatie dat zo iets toch voorkomt.

3.2 SV01f: IKB Certificaat

IKB Varken slachterij certificaat is niet van toepassing bij buitenlandse slachterijen. Wat wordt in plaats van zo'n certificaat van een buitenlandse slachterij geëist?

Reactie Dierenbescherming:

In het geval van een buitenlandse slachterij word een GFSI erkend certificaat (bijv. BRC, IFS, FSSC 22000, etc) gevraagd, het criterium is hierop aangepast.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
<u>BLKSAP04-SV001f</u>	IKB <u>Varken of GFSI erkend</u> certificaat	Het bedrijf heeft een geldig IKB <u>Varken Slachterijen</u> certificaat <u>of een GFSI erkend certificaat (bijv. BRC, IFS of FSSC 22000).</u>	Jaarlijks wordt het bedrijf op <u>de criteria IKB Varken Slachterijen of de criteria van de door GFSI erkende standaard</u> gecontroleerd <u>en gecertificeerd.</u>

3.3 SV003 en SV007: Kanalisatie en zichtbare scheiding

De verzwaring van AH naar schorsing lijkt te zwaar voor deze criteria. Een schorsing zou bijvoorbeeld toegepast kunnen worden als een kratkaartje ontbreekt bij een krat op een pallet, terwijl er wel onderbouwd kan worden dat het product voldoet aan de Beter Leven keurmerk.

Reactie Dierenbescherming:

Voor SV003 is dit aangepast naar HI. Bij SV007 staat in de huidige criteria sanctie Schorsing, dit is niet aangepast in de huidige herziening.

3.4 SV019: Animal welfare officer

De persoon die door een slachterij is aangewezen als Animal welfare officer, is in verband met de hiërarchie ook de eindverantwoordelijke van de slachterij. Daarnaast zijn er plaatsvervangend Animal welfare officers ten alle tijde aanwezig.

Reactie Dierenbescherming:

De persoon die structureel op de werkvloer de rol van de Animal welfare officer invult moet ook de opleiding tot Animal welfare officer hebben gevolgd. De Animal welfare officer moet dus aanwezig zijn op de werkvloer.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
<u>BLKSAP01a-SV017</u>	Animal welfare officer	<u>Tijdens het slachtproces is op de werkvloer in</u> het slachthuis <u>heeft ten alle tijden minimaal één</u> animal welfare officer <u>aanwezig.</u>	<u>Het slachtproces is van afladen tot en met doden van de dieren.</u> <u>Het certificaat 'animal welfare officer' moet behaald zijn voordat aangevangen wordt met de eerste slachtingen voor BLk.</u> <u>Alleen certificaten uitgegeven door opleidingsinstututen</u>

			<p><u>die in het kader van Europese Verordening 1099/2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden zijn 'erkend' door de bevoegde autoriteit uit de betreffende Europese lidstaat voldoen.</u> <u>In Nederland is dit SVO (www.svo.nl).</u> <u>Hot-certificaat 'Animal officer' van Bristol University is akkoord. (Dit kan ook een door Bristol University gegeven cursus in Nederland zijn)</u></p>
--	--	--	---

3.5 SV022: Opriscursus slachthuis personeel

Is er een minimale vereiste van de opleider en/of inhoud van de opriscursus? Mogen deze opriscursussen door de slachterij zelf worden verzorgt?

Reactie Dierenbescherming:

Waar een dergelijke opriscursus qua inhoud aan moet voldoen is verduidelijkt in het criterium.

De frequentie van de opriscursus is gelijk geschakeld aan die van de Animal Welfare Officer, eens in de 3 jaar.

Daarnaast heeft de Dierenbescherming opgenomen dat de cursus door een externe ervaringsdeskundige moet worden gegeven. Deze cursus kan dus niet door de slachterij zelf worden gegeven.

De Dierenbescherming is momenteel met opleiders in gesprek om dergelijke cursussen op zo'n kort mogelijke termijn te kunnen erkennen.

Definitieve criteria:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
BLKSAP03 SV022	Opriscursus	Het personeel dat met levende dieren werkt dient minimaal eens in de twee -drie jaar een <u>door de Dierenbescherming goedgekeurde</u> opriscursus dierenwelzijn te volgen.	<p><u>De opriscursus bevat tenminste informatie over de volgende onderwerpen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Gedrag, fysiologie en welzijn van het dier. Hierbij leert het personeel signalen in het diergedrag of uiterlijk te vertalen naar concrete positieve of negatieve oorzaken van dit gedrag of uiterlijk.</u> • <u>Praktijkvoorbeelden van handelingen van het personeel en het effect hiervan op de dieren (in de slachterij en/of met video- en fotomateriaal, bijvoorbeeld het bekijken van het karkas van een gestrest varken).</u> • <u>Kennismaken met andere delen van de keten, zoals het bedrijf waar de dieren vandaan komen en het transport. Bij voorkeur d.m.v. een bedrijfsbezoek.</u> <p><u>Een opriscursus wordt gegeven door een externe ervaringsdeskundige op het gebied van varkenswelzijn en gezondheid en op het gebied van het bedwelmen en doden van varkens.</u></p> <p><u>Zie de website van het Beter Leven keurmerk voor een lijst met goedgekeurde cursussen.</u></p>

3.6 SV026: Elektrische prikker

Mogen elektrische veeprikkers ook niet op de bedrijfslocaties aanwezig zijn waar eveneens dieren geslacht worden die niet aan het Beter Leven keurmerk voldoen, en is het gebruik van elektrische prikkers bij KI-beren wel toegestaan?

Reactie Dierenbescherming:

Ook bij locaties waar niet-BLk dieren geslacht worden mogen geen elektrische prikkers aanwezig zijn. Het gebruik van elektrische prikkers is ook bij KI-beren niet toegestaan. Voor beren zijn er ook andere drijf middelen beschikbaar met het zelfde effect (geluid, ruwe handschoen, tyleslang, etc.).

Definitieve criteria:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
BLKSBC05 SV026	Elektrische prikker	Bij het opdrijven van de varkensdieren wordt geen elektrische vee prikker gebruikt.	<u>Elektrische vee prikkers mogen niet op de bedrijfslocatie aanwezig zijn.</u>

3.7 SV028: Registratie omgang dieren

Wat wordt bedoeld met 'werkzaamheden met betrekking tot de omgang met de dieren moet dagelijks worden geregistreerd'?

Reactie Dierenbescherming:

Dit is aangepast in het criterium door toevoeging van: 'Dit betreft o.a. de uitgevoerde reguliere controles en onderhoud van bedwelmings- en dodingsapparatuur en eventuele maatregelen bij problemen'.

Definitieve criteria:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
BLKSAR04 SV028	Registratie omgang dieren	Dagelijks worden de werkzaamheden met betrekking tot de omgang met dieren geregistreerd.	<u>Dit betreft o.a. de uitgevoerde reguliere controles en onderhoud van bedwelmings- en dodingsapparatuur en eventuele maatregelen bij problemen.</u>

3.8 SV033: Cameratoezicht (bewaren van opgenomen beelden)

Past het bewaren van opgenomen beelden binnen de juridische kaders m.b.t gebruik van camerabeelden op werkplekken waar personeel werkzaam is?

Reactie Dierenbescherming:

De Autoriteit Persoonsgegevens stelt hierover het volgende: "de werkgever mag de camerabeelden niet langer bewaren dan noodzakelijk is. De richtlijn hiervoor is maximaal 4 weken. Maar is er een incident vastgelegd, zoals diefstal? Dan mag de werkgever de betreffende beelden bewaren tot dit is afgehandeld." Naar aanleiding hiervan is de bewaartijd gewijzigd in 4 weken.

Definitieve criteria:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
SV033	<u>Opgenomen beelden</u>	<u>Opgenomen camera beelden worden door de slachterij:</u> <u>a. tenminste 3 maanden 4 weken bewaard</u> <u>b. op verzoek beschikbaar gesteld ter inzage aangeboden aan BLK controleurs die namens de Certificerende Instantie of namens de Stichting Beter Leven keurmerk controles uitvoeren</u>	<u>Treedt in werking per dd-mm-2019</u>

3.9 SV067: Interval tussen elektrische bedwelmings- en verbloeden

Indien naast de kopverdoving ook een hartverdoving wordt toegepast is het dier effectief gedood en kan het verbloeden langer uitblijven. Dit is vooral van belang bij het steken na een noodverdoving waarbij verbloeden op de plek zelf tot vervuiling en afleiding van de overige varkens leidt.

Reactie Dierenbescherming:

Dit criterium is aangepast als volgt: "NVT als naast kopverdooving tegelijkertijd ook hartverdooving wordt toegepast waarna het dier effectief is gedood."

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
SV067	Interval elektrische bedwelming - verbloeden	De interval tussen elektrisch bedwelmen en verbloeden mag niet langer zijn dan 15 seconden.	Dieren worden alleen bedwelmd als ze direct daarna kunnen worden verbloed. NVT als naast kopverdooving tegelijkertijd ook hartverdooving wordt toegepast waarna het dier effectief is gedood.

3.10 SV073, SV075: Concentratie CO₂.

Er staat dat de CO₂ concentratie niet onder 85% mag komen. Dit moet op basis van EU Verordening 1099/2009 80% zijn.

Reactie Dierenbescherming:

Dit is in de criteria aangepast. 85% is gewijzigd in 80%.

3.11 SV090 – SV096: Detectie berengeur via humane neus

Wat is de toegevoegde waarde van het detecteren van berengeur?

Reactie Dierenbescherming:

Het Beter Leven keurmerk vraagt voor Varken 1 ster dat er gestopt wordt met castreren. Het is vervolgens niet verantwoord om de resulterende beren te slachten zonder adequate berengeurdetectie. Dit kan namelijk leiden tot een afwijkende geur of lagere kwaliteit van bij afnemers of consumenten.

Het 'human nose protocol', dat nu wordt opgenomen in Beter Leven keurmerk slachterij varkens, is de internationale standaard voor berengeurdetectie. Het is o.a. in het Duitse 'Qualität und Sicherheit' opgenomen, daarnaast werken ook Franse en Belgische slachterijen er al mee.

3.12 SV095: Kanaliseren karkassen met geurafwijking

Mag vlees met geurafwijking niet als BLk verwerkt worden?

Reactie Dierenbescherming:

Vlees met geurafwijking mag wel gekanaliseerd onder het BLk verwerkt worden. Dit wordt nu in dit criterium vermeld als volgt: 'Beter Leven karkassen met een specifieke geurafwijking worden gekanaliseerd verwerkt, bijvoorbeeld in Beter Leven producten die door de consument niet meer hoeven te worden verhit'.

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
SV095	Kanaliseren karkassen met geurafwijking.	Het logistieke proces om Beter Leven karkassen met een specifieke geurafwijking apart (gekanaliseerd) te verwerken is in de procedure vastgelegd en geïmplementeerd.	Beter Leven karkassen met een specifieke geurafwijking worden gekanaliseerd verwerkt, bijvoorbeeld in Beter Leven producten die door de consument niet meer hoeven te worden verhit.

3.12 SV102: Goedgekeurde BLk producten

Mag de datum van opsturen als de goedkeuringsdatum gezien worden indien hiervoor toestemming is gegeven door de SBLk?

Reactie Dierenbescherming:

Dit is als volgt verwerkt in dit criterium: 'Deelnemers die hiervoor toestemming hebben gekregen van de Stichting Beter Leven keurmerk, mogen geregistreerde Beter Leven producten direct produceren en hoeven de beoordeling van de Stichting Beter Leven keurmerk niet af te wachten.'

Definitief criterium:

Norm	Aspect	Criterium	Interpretatie
<u>SV102</u>	<u>Goedgekeurde BLk producten</u>	<p><u>Er worden alleen door de Stichting Beter Leven keurmerk goedgekeurde Beter Leven producten uitgeleverd.</u></p> <p><u>Voor samengestelde producten dient een productspecificatie ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de Stichting Beter Leven keurmerk.</u></p>	<p><u>Deelnemers die hiervoor toestemming hebben gekregen van de Stichting Beter Leven keurmerk, mogen geregistreerde Beter Leven producten direct produceren en hoeven de beoordeling van de Stichting Beter Leven keurmerk niet af te wachten.</u></p>

4. Opmerkingen criteria Pakstation – met/zonder IKB certificaat versie 2.0, 1.0 d.d. 26.10.2016

4.1 Algemeen: IKB criteria verwijderen

Kunnen alle criteria die exact gelijk zijn aan de IKB voorwaarden verwijderd worden uit de Beter Leven criteria?

Reactie Dierenbescherming:

Bij het algemene deel van dit verslag staat beschreven dat criteria die als zeer belangrijk worden gezien door de dierenbescherming extra opgenomen worden in de criteria. Echter, bij de eierpakstations (met een IKB-certificaat) betreffen het geen criteria die het welzijn van de dieren direct beïnvloeden. Om deze reden zijn deze criteria die al in IKB vermeld staan uit de criteria voor eierpakstation (met IKB-certificaat) verwijderd.

Bij een pakstation dat niet over een IKB-certificaat beschikt, bijvoorbeeld een pluimveehouder die zijn eigen eieren verpakt, zijn de IKB-criteria wel opgenomen in de BLk-criteria omdat hier geen IKB controle wordt uitgevoerd.

4.2 Algemeen: biologische bedrijven/eieren

Dient een biologisch leghennenbedrijf mét Skal-certificaat zich te registreren bij het Beter Leven keurmerk? Vallen biologische eieren ook onder deze criteria?

Reactie Dierenbescherming:

Biologische leghennenbedrijven komen automatisch in aanmerking voor BLk ei 3 sterren, indien zij SKAL-gecertificeerd zijn. Zij hoeven zich niet bij SBLk te registreren. Biologisch gecertificeerde eieren voldoen automatisch aan 3 sterren van het Beter Leven keurmerk.

Als het eierpakstation het BLk Ei 3 sterren logo op de biologische eieren wil plaatsten, dan dient het eierpakstation hiervoor eerst goedkeuring te vragen van de Stichting beter Leven keurmerk.

4.3 PA19, PA20 en PA26: Registratie BLk gecertificeerde afnemers

Waarom wordt er van het eierpakstation verwacht dat afnemers gecontroleerd worden op een BLk certificaat?

Reactie Dierenbescherming:

Het Beter Leven keurmerk is een ketenkeurmerk. Om dit goed te kunnen borgen is het nodig dat alle schakels in de keten goedgekeurd zijn voor het Beter Leven keurmerk, anders wordt de keten verbroken. Dit betekent dat elke schakel moet controleren dat de leverancier en de afnemer goedgekeurd is voor het Beter leven keurmerk. Dit kan op basis van het register op onze website of via het opvragen van een goedkeuringsbrief. Daarnaast dient een deelnemer ook alle afnemers bij SBLk te registreren.

4.3 PA25: wijzigingen leveranciers.

Is het mogelijk een overzicht te ontvangen van leveranciers en afnemers voordat de audit uitgevoerd wordt, zodat bij de audit gecontroleerd kan worden of alle afnemers gemeld zijn bij SBLk?

Reactie Dierenbescherming:

Alle bij SBLk geregistreerde leveranciers en afnemers zijn per pakstation inzichtelijk via het nieuwe SBLk portaal.